

«8D11101 – Туризм» білім беру бағдарламасы бойынша философия
докторы (PhD) дәрежесін алуға арналған
Светлана Викторовна Миниханованың
**«Қазақстан Республикасында туристік өнімді ілгерілетудің
инновациялық процестерін басқару» диссертациясына
АҢДАТПАСЫ**

Зерттеудің өзектілігі. Әлемдік экономиканың серпінді дамуы және жаһандық туристік нарықтағы бәсекелестіктің күшеюі жағдайында туристік өнімді ілгерілетудің инновациялық тәсілдері ұлттық туристік индустрияның орнықты өсуін және бәсекеге қабілеттілігін арттыруды қамтамасыз ету үшін негізгі мән алады. Қазақстан Республикасы табиғи және мәдени-тарихи әлеуеті жоғары ел бола отырып, өзінің артықшылықтарын тиімді пайдалану және ішкі әрі келуші туристерді тарту мақсатында ілгерілету стратегияларын жаңғырту қажеттілігімен бетпе-бет келіп отыр. Бұл Қазақстан Республикасының туристік саласын дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы сияқты елдің стратегиялық құжаттарында атап көрсетілген, онда қазақстандық туристік өнімнің танымалдығы мен тартымдылығын арттыру үшін инновациялар мен цифрлық технологияларды енгізудің маңыздылығы көрсетілген. Алайда инновациялық ілгерілетудің маңыздылығы мойындалғанымен, ғылыми әдебиеттер мен практикада қазақстандық туристік нарықтың ерекшелігіне бейімделген осы процестерді басқарудың кешенді модельдері жеткіліксіз әзірленген, сондай-ақ осы салада кадрлар даярлау мен туристік компаниялардың практикалық қызметі үшін жүйелі әдістемелер жоқ. Қолданыстағы тәсілдер көбінесе үзінді түрінде болып табылады және цифрландыруды, тұтынушылардың қалауын өзгертуді және тұрақты даму қағидаттарын интеграциялау қажеттілігін қоса алғанда, қазіргі заманғы сын-қатерлер мен мүмкіндіктердің толық кешенін ескермейді. Осылайша зерттеу тақырыбының өзектілігі:

- халықаралық және ішкі нарықтарда ұлттық туристік өнімнің бәсекеге қабілеттілігіне қойылатын өспелі талаптарымен;

- цифрлық трансформациялар мен жаһандық трендтерді ескеретін Қазақстанның туристік саласындағы ілгерілетудің инновациялық процестерін басқарудың қазіргі заманғы модельдері мен әдістемелерін ғылыми негіздеу және әзірлеу қажеттілігімен;

- маркетингтік қызметке инновацияларды енгізу және білікті кадрларды даярлау үшін туристік бизнес пен білім беру жүйесінің практикаға бағдарланған құралдарға мұқтаждығымен анықталады.

Зерттеудің өзектілігі диссертация тақырыбын, оның мақсатын, міндеттерін, зерттеу объектісі мен мәнін таңдауға негіз болады.

Зерттеу мақсаты: Қазақстан Республикасында туристік өнімді ілгерілетудің инновациялық процестерін басқаруды жетілдіру.

Зерттеу міндеттері:

1. Қазақстанның туристік өнімін ілгерілетудегі инновациялық процестер мен трендтердің ерекшеліктерін анықтау.

2. Қазақстанның цифрлық ортасындағы туризмнің қазіргі жағдайы мен даму үрдістеріне талдау жүргізу.

3. Туристік өнімді ілгерілетудің инновациялық процесін басқару модельдерін әзірлеу.

4. Ілгерілетуді басқару үшін интеграцияланатын модельді анықтау және таңдау кезінде барабар және тиімді бағалау жүйесін әзірлеу.

5. Қазақстанның ерекшелігін ескере отырып, туристік өнімді ілгерілетуді басқарудың инновациялық тәсілін қолдана отырып, туристік компанияны жобалаудың қазіргі заманғы әдістемесін жасау.

6. «Evisa Travel» туристік компаниясының базасында «Туризм» білім беру бағдарламасы бойынша студенттерді практикалық оқыту жүйесін енгізу.

7. UNWTO тұрақты даму мақсаттарына сәйкес практикалық ұсынымдар жасау.

Зерттеу әдістері:

- *теориялық әдістер*: жарияланымдарды библиометриялық талдау (WoS, Scopus, Lens.org, РФЦИ), ғылыми әдебиеттерді, оқу бағдарламаларын, Қазақстанның нормативтік-құқықтық базасын зерделеу және жүйелеу, салыстырмалы талдау, модельдеу;

- *эмпирикалық әдістер*: әлеуметтік сауалнамалар, турбизнес практиктерімен сұхбат, қадағалау, кәсіби («Evisa Travel» кейсі) және педагогикалық тәжірибені жалпылау, ғылыми эксперимент жүргізу және докторанттардың жұмыстарын талдау арқылы бастапқы деректерді жинау;

- *деректерді өңдеу әдістері*: алынған нәтижелерді аналитикалық өңдеу және синтездеу, статистикалық әдістер, шешімдерді көп өлшемшарттық талдау (MCDA).

Қорғауға ұсынылатын тұжырымдар::

1. Отандық туристік нарықтың ерекшелігін, инновациялар үшін кедергілер мен мүмкіндіктерді, сондай-ақ тұрақты даму мен цифрландыру трендтерін қоса алғанда, цифрлық трансформация және геосаяси тұрақсыздық жағдайында Қазақстан Республикасында туристік өнімді ілгерілету процестерінің негізгі ерекшеліктері мен инновациялық трендтері.

2. Қазақстан Республикасының цифрлық ортасында туризмнің қазіргі жағдайы мен даму үрдістерін талдау, ілгерілетудің негізгі проблемаларын (төмен танымалдылық, интеграциядағы күрделілік, туркомпанияларды цифрландырудың төмен деңгейі, білікті кадрлардың жетіспеушілігі), сектордың өсуі мен жаңғыртылуы үшін кедергілер мен мүмкіндіктерді анықтау.

3. Теориялық тәсілдер синтездейтін (ТРИЗ, Agile, Stage-Gate, Data-Driven, Экожүйелік әріптестік және олардың будандары) және туристік сала жағдайына бейімделген туристік өнімді ілгерілетудің инновациялық процесін басқарудың жеті моделі. «Цифрлық инновациялар мен деректерге негізделген фокус» (Data-Driven) ілгерілетудің инновациялық процесін басқару моделі оның циклдік алгоритмін, операциялық процестерге интеграциялау схемасын, тиімділіктің негізгі көрсеткіштері жүйесін (KPI) және енгізу әлеуетін талдауды (SWOT) қоса алғанда, жеке туристік компанияның жағдайына қолданылады.

4. Туристiк нарықтың әртүрлi субъектiлерi үшiн өте релевантты модельдердi тандауды сандық негiздеуге мүмкiндiк беретiн көп өлшемшартты талдауға (MCDA) негiзделген туристiк өнiмдi iлгерiлетудiң инновациялық процесiн басқару модельдерiн сараптамалық бағалау әдiстемесi.

5. Отандық нарықтың ерекшелiгiн және тұрақты даму қағидаттарын ескере отырып, бәсекеге қабiлеттi туристiк кәсiпорынды құру мен дамытудың кадамдық алгоритмiн (23 кезең) ұсынатын Қазақстан Республикасындағы туристiк компанияның қызметiн жобалау әдiстемесi.

6. Теориялық дайындық пен практикалық дағдылар арасындағы алшақтықты азайтуға бағытталған ТРИЗ реверсивтi әдiсi мен қолданылуына негiзделген туристiк өнiмдердi iлгерiлету саласындағы "Туризм" бiлiм беру бағдарламасы бойынша студенттердi практикалық бағдарланған оқыту жүйесi.

7. Уәкiлеттi мемлекеттiк органдар, «Kazakh Tourism» ұлттық компаниясы, туристiк нарық субъектiлерi мен ЖОО-лар үшiн нормативтiк-құқықтық базаны жетiлдiруге, инновацияларды ынталандыруға, цифрлық дағдыларды дамытуға және UNWTO туризмiн тұрақты дамыту контекстiнде кадрларды практикаға бағдарланған даярлауға бағытталған практикалық ұсынымдар.

Зерттеудiң негiзгi нәтижелерi:

1-нәтиже. Қазақстанның туристiк өнiмiн iлгерiлетудегi инновациялық процестер мен трендтердiң ерекшелiктерi анықталды және жүйелендi, цифрландыру және қазiргi заманғы сын-кәтер жағдайында кедергiлер мен мүмкiндiктер айқындалды.

2-нәтиже. Қазақстан Республикасының цифрлық ортасында туризмнiң жағдайы мен даму үрдiстерiне кешендi талдау жүргiзiлдi, қазақстандық туристiк өнiмдi iлгерiлету ерекшелiгi нақтыланды және негiзгi ұғымдардың авторлық анықтамалары тұжырымдалды.

3-нәтиже. Қазақстандық жағдайларға бейiмделген туристiк өнiмдi iлгерiлетудiң инновациялық процесiн басқарудың жетi авторлық тұжырымдамалық моделi және оларды сараптамалық бағалау әдiстемесi (MCDA) әзiрлендi.

4-нәтиже. Алгоритмдi, KPI және оны енгiзудiң SWOT-талдауын қоса алғанда, жеке туристiк компания үшiн «Цифрлық инновациялар мен деректерге фокус» (Data-Driven) басқару моделi егжей-тегжейлi жобаланған және негiзделген.

5-нәтиже. «Evisa Travel» ЖШС практикалық тәжiрибесiне негiзделген ҚР-да туристiк компанияларды жобалаудың қазiргi заманғы әдiстемесi (23 кезең) әзiрлендi және апробацияланды.

6-нәтиже. «Evisa Travel» ЖШС базасында «Туризм» бiлiм беру бағдарламасы бойынша студенттердi реверсивтi әдiстi және ТРИЗ пайдалану арқылы практикаға бағдарланған оқыту жүйесi құрылды және енгiзiлдi.

7-нәтиже. Тұрақты даму мақсаттарына сәйкес әртүрлi стейкхолдерлер үшiн ҚР туристiк өнiмiн инновациялық iлгерiлетудi басқаруды жетiлдiру бойынша практикалық ұсынымдар тұжырымдалған.

Алынған нәтижелердiң жаңалығы мен маңыздылығын негiздеу. Зерттеу нәтижелерiнiң ғылыми жаңалығы мыналар болып табылады:

- алғаш рет Қазақстанның контексті үшін туристік өнімді ілгерілетудің инновациялық процестерінің ерекшеліктері мен трендтері кешенді түрде анықталды және жүйеленді;

- инновациялық ілгерілетуді басқарудың өзіндік тұжырымдамалық модельдері (жеті модель) және туристік салаға тән оларды сараптамалық бағалау әдістемесі әзірленді;

- алғаш рет ілгерілетуге инновациялық фокусы бар туркомпания қызметін жобалаудың авторлық әдістемесі ұсынылды және енгізілді («Evisa Travel»);

- алғаш рет ТРИЗ қолдана отырып, жұмыс істеп тұрған туркомпания базасында туристік өнімдерді ілгерілету саласында студенттерді практикаға бағдарланған оқыту жүйесі құрылды және апробацияланды. Зерттеу жұмысының маңыздылығы ұсынылған модельдер, әдістемелер мен ұсынымдар қазақстандық туризмді ілгерілетуде инновацияларды басқаруды ғылыми негіздеуге және практикалық жетілдіруге ықпал ететіндігімен айқындалады, бұл саланың бәсекеге қабілеттілігін арттыру және оның тұрақты дамуы үшін маңызды болып табылады.

Ғылымның даму бағыттарына немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі. Диссертациялық жұмыс Қазақстан Республикасының туристік саласын дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасында, ҚР Президентінің Қазақстан халқына Жолдауларында, сондай-ақ елдің инновациялық дамуына бағытталған басқа да стратегиялық және нормативтік құжаттарда көрсетілген туристік саланы дамыту, экономиканы цифрландыру және білім беру жүйесін жетілдіру басымдықтарына сәйкес орындалды.

Зерттеу нәтижелерін жариялау. Зерттеу нәтижелері 7 ғылыми жарияланымда ұсынылған, оның ішінде: 1 мақала Scopus дерекқорында индекстелетін журналда жарияланған; 3 мақала Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған жарияланымдар тізбесіне; сондай-ақ халықаралық ғылыми-практикалық конференциялар материалдарына енгізілген.

Докторанттың жарияланған мақалаларды дайындауға қосқан үлесі. Диссертациялық жұмыстың мәтінінде төмендегі ғылыми мақалалардың материалдары пайдаланылды:

SCOPUS дерекқорына кіретін журналдарда:

1. GeoJournal of Tourism and Geosites (Romania) журналында:

Minikhanova S., Imangulova T., Abdikarimova M., Gubarenko A., & Aldybayev B. «Assessment of Policy Frameworks in Promoting Sustainable Ecological Tourism» (2024).

Авторлардың қосқан үлесі: жұмыс идеясы, мақалалар жазу - Minikhanova S.; ғылыми кеңес беру және мақаланы редакциялау - Imangulova T.; теориялық талдау үшін материал дайындау, деректерді жинау және өңдеу, деректерді статистикалық талдау - Abdikarimova M., Gubarenko A., Aldybayev B.

ҚР ҒЖБМ ҒЖБСҚК ұсынған журналдарда:

1. «Дене шынықтыру теориясы мен әдістемесі ғылыми-әдістемелік журналы» журналында (Алматы, Қазақстан):

Туристiк өнiмдердi iлгерiлету саласында «Туризм» бiлiм беру бағдарламасы бойынша студенттердi практикалық оқыту жүйесiн құру – «Evisa Travel» туристiк компаниясының практикалық тәжiрибесi (2024).

Авторлардың қосқан үлесi: жұмыс идеясы, мақалалар жазу - Миниханова С.; ғылыми кеңес беру және мақаланы редакциялау-Имангулова Т.; теориялық талдау үшiн материал дайындау, деректердi жинау және өңдеу, деректердi статистикалық талдау - Миниханова С.В. және Имангулова Т.В. бiрлесiп.

2. «ҚазҰУ хабаршысы» журналында. Серия: Географиялық (Алматы, Қазақстан): Minikhanova S., Imangulova T, Gubarenko A, Abdikarimova M. «Modern methodology of designing a travel company in the Republic of Kazakhstan» (2024).

Авторлардың қосқан үлесi: жұмыс идеясы, мақалалар жазу - Миниханова С.; ғылыми кеңес беру және мақаланы редакциялау - Imangulova T.; теориялық талдау үшiн материал дайындау - Gubarenko A, деректердi жинау және өңдеу, деректердi статистикалық талдау - Abdikarimova M.

3. «Халықаралық туризм және қонақжайлылық университетiнiң хабаршысы» журналында (Түркістан, Қазақстан): Миниханова С.В. «Қазақстандық онлайн туризмнiң жай-күйiн, төлемдер саласын және халықаралық туристердiң цифрлық ортадағы мiнез-құлқын талдау» (2024).

Халықаралық конференциялар материалдары жинағында:

1. VI Халықаралық ғылыми-практикалық конференция. «Туризмдi дамытудың өзектi проблемалары» - Мәскеу, 2022. - 250-259-б.

Миниханова С.В. «Пандемия кезеңiнде Қазақстанның iшкi нарығында туристiк өнiмдi iлгерiлетуде мемлекеттiң қолдауы» (2022).

Автордың қосқан үлесi: жұмыс идеясы, мақалалар жазу, теориялық талдау үшiн материал дайындау, деректердi жинау және өңдеу, мақалаларды редакциялау.

2. «Дене шынықтыру, спорт, туризм, бiлiм және ғылымды дамытудың басым ғылыми-педагогикалық бағыттары» халықаралық форумы. - Алматы, 2023. - 94-105-б.

Миниханова С.В., Мадиярова Д.М. «Туристiк өнiмдi iлгерiлетудегi инновациялық технологиялар: үздiк әлемдiк практиктердiң мысалдары».

Авторлардың қосқан үлесi: жұмыс идеясы, мақалалар жазу, теориялық талдау үшiн материал дайындау, деректердi жинау және өңдеу – С.В. Миниханова; ғылыми кеңес беру – Д.М. Мадиярова.

Республикалық журналдарда:

1. «Туризм, бос уақыт және қонақжайлылық» журналында (Алматы, Қазақстан):

Миниханова С., Мадиярова Д., Агелеуова А., Винокурова Е. «Геосаяси тұрақсыздықтың 1991-2022 жылдардағы Қазақстан туризмiнiң дамуына әсерi: қысқаша шолу» (2023)

Авторлардың қосқан үлесi: жұмыс идеясы, мақалалар жазу – Миниханова С., теориялық талдау үшiн материал дайындау, деректердi жинау және өңдеу, ғылыми кеңес беру – Мадиярова Д., Агелеуова А., мақалаларды редакциялау – Винокурова Е.

АННОТАЦИЯ

диссертации на соискание степени доктора философии (PhD) по образовательной программе «8D11101 - Туризм»

«Управление инновационными процессами продвижения туристского продукта в Республике Казахстан»

Минихановой Светланы Викторовны

Актуальность исследования. В условиях динамичного развития мировой экономики и усиления конкуренции на глобальном туристском рынке, инновационные подходы к продвижению туристского продукта приобретают ключевое значение для обеспечения устойчивого роста и повышения конкурентоспособности национальной туристской индустрии. Республика Казахстан, обладающая значительным природным и культурно-историческим потенциалом, сталкивается с необходимостью модернизации стратегий продвижения для эффективного использования своих преимуществ и привлечения как внутренних, так и въездных туристов. Это подчеркивается в стратегических документах страны, таких как Концепция развития туристской отрасли Республики Казахстан на 2023–2029 годы, где указывается на важность внедрения инноваций и цифровых технологий для повышения узнаваемости и привлекательности казахстанского турпродукта. Однако, несмотря на признание важности инновационного продвижения, в научной литературе и практике недостаточно разработаны комплексные модели управления этими процессами, адаптированные к специфике казахстанского туристского рынка, а также отсутствуют системные методики для подготовки кадров и практической деятельности туркомпаний в данной сфере. Существующие подходы часто фрагментарны и не учитывают всего комплекса современных вызовов и возможностей, включая цифровизацию, изменение потребительских предпочтений и необходимость интеграции принципов устойчивого развития. Таким образом, актуальность темы исследования определяется:

- возрастающими требованиями к конкурентоспособности национального турпродукта на международном и внутреннем рынках;
- необходимостью научного обоснования и разработки современных моделей и методик управления инновационными процессами продвижения в туристской отрасли Казахстана, учитывающих цифровые трансформации и глобальные тренды;
- потребностью туристского бизнеса и системы образования в практико-ориентированных инструментах для внедрения инноваций в маркетинговую деятельность и подготовку квалифицированных кадров.

Актуальность исследования обусловила выбор темы диссертационной работы, её цель, задачи, объект и предмет исследования.

Цель исследования: совершенствование управления инновационными процессами продвижения туристского продукта в Республике Казахстан.

Задачи исследования:

1. Выявить особенности инновационных процессов и трендов в продвижении туристского продукта Казахстана.

2. Провести анализ современного состояния и тенденций развития туризма в цифровой среде Казахстана.

3. Разработать модели управления инновационным процессом продвижения турпродукта.

4. Разработать адекватную и эффективную систему оценивания при определении и выборе интегрируемой модели для управления продвижением.

5. Составить современную методику проектирования туркомпании с применением инновационного подхода к управлению продвижением туристского продукта с учетом специфики Казахстана.

6. Внедрить систему практического обучения студентов по образовательной программе «Туризм» на базе туркомпании «Evisa Travel».

7. Составить практические рекомендации в соответствии с целями устойчивого развития UNWTO.

Методы исследования:

- *теоретические методы*: библиометрический анализ публикаций (WoS, Scopus, Lens.org, РИНЦ), изучение и систематизация научной литературы, учебных программ, нормативно-правовой базы Казахстана, сравнительный анализ, моделирование;

- *эмпирические методы*: сбор первичных данных посредством социологических опросов, интервью с практиками турбизнеса, наблюдение, обобщение профессионального (кейс «Evisa Travel») и педагогического опыта, проведение научного эксперимента и анализ работ докторантов;

- *методы обработки данных*: аналитическая обработка и синтез полученных результатов, статистические методы, многокритериальный анализ решений (MCDA).

Положения, выносимые на защиту:

1. Ключевые особенности и инновационные тренды процессов продвижения туристского продукта в Республике Казахстан в условиях цифровой трансформации и геополитической нестабильности, включая специфику отечественного туристского рынка, барьеры и возможности для инноваций, а также тренды устойчивого развития и цифровизации.

2. Анализ современного состояния и тенденций развития туризма в цифровой среде Республики Казахстан, выявление ключевых проблем продвижения (низкая узнаваемость, сложности в интеграции, низкий уровень цифровизации туркомпаний, недостаток квалифицированных кадров), препятствия и возможности для роста и модернизации турсектора.

3. Семь моделей управления инновационным процессом продвижения туристского продукта, синтезирующие теоретические подходы (ТРИЗ, Agile, Stage-Gate, Data-Driven, Экосистемное партнерство и их гибриды) и адаптированные к условиям туристской отрасли. Модель управления инновационным процессом продвижения «Фокус на цифровые инновации и данные» (Data-Driven) применительно к условиям частной туристской компании, включая ее циклический алгоритм, схему интеграции в

операционные процессы, систему ключевых показателей эффективности (KPI) и анализ потенциала внедрения (SWOT).

4. Методика экспертной оценки моделей управления инновационным процессом продвижения туристского продукта, основанная на многокритериальном анализе (MCDA), позволяющая количественно обосновать выбор наиболее релевантных моделей для различных субъектов туристского рынка.

5. Методика проектирования деятельности туристской компании в Республике Казахстан, представляющая собой пошаговый алгоритм (23 этапа) создания и развития конкурентоспособного туристского предприятия с учетом специфики отечественного рынка и принципов устойчивого развития.

6. Система практико-ориентированного обучения студентов по образовательной программе «Туризм» в сфере продвижения турпродуктов, основанная на реверсивном методе и применении ТРИЗ, направленная на сокращение разрыва между теоретической подготовкой и практическими компетенциями.

7. Практические рекомендации для уполномоченных государственных органов, Национальной компании «Kazakh Tourism», субъектов туристского рынка и ВУЗов, направленные на совершенствование нормативно-правовой базы, стимулирование инноваций, развитие цифровых компетенций и практико-ориентированной подготовки кадров в контексте устойчивого развития туризма UNWTO.

Основные результаты исследования:

Результат 1. Выявлены и систематизированы особенности инновационных процессов и тренды в продвижении туристского продукта Казахстана, определены барьеры и возможности в условиях цифровизации и современных вызовов.

Результат 2. Проведен комплексный анализ состояния и тенденций развития туризма в цифровой среде Республики Казахстан, уточнена специфика продвижения казахстанского турпродукта и сформулированы авторские определения ключевых понятий.

Результат 3. Разработаны семь авторских концептуальных моделей управления инновационным процессом продвижения турпродукта, адаптированных к казахстанским условиям, и методика их экспертной оценки (MCDA).

Результат 4. Детально спроектирована и обоснована модель управления «Фокус на цифровые инновации и данные» (Data-Driven) для частной туркомпании, включая алгоритм, KPI и SWOT-анализ ее внедрения.

Результат 5. Разработана и апробирована современная методика проектирования туристской компании в РК (23 этапа), основанная на практическом опыте ТОО «Evisa Travel».

Результат 6. Создана и внедрена система практико-ориентированного обучения студентов по образовательной программе «Туризм» на базе ТОО «Evisa Travel» с использованием реверсивного метода и ТРИЗ.

Результат 7. Сформулированы практические рекомендации по совершенствованию управления инновационным продвижением турпродукта РК для различных стейкхолдеров в соответствии с целями устойчивого развития.

Обоснование новизны и важности полученных результатов. Научная новизна результатов исследования заключается в следующем:

- впервые комплексно выявлены и систематизированы особенности и тренды инновационных процессов продвижения турпродукта именно для контекста Казахстана;

- разработаны оригинальные концептуальные модели управления инновационным продвижением (семь моделей) и методика их экспертной оценки, специфичные для туристской отрасли;

- впервые предложена и внедрена авторская методика проектирования деятельности туркомпании с инновационным фокусом на продвижение («Evisa Travel»);

- впервые создана и апробирована система практико-ориентированного обучения студентов в сфере продвижения турпродуктов на базе действующей туркомпании с применением ТРИЗ. Значимость исследовательской работы определяется тем, что предложенные модели, методики и рекомендации способствуют научному обоснованию и практическому совершенствованию управления инновациями в продвижении казахстанского туризма, что является важным для повышения конкурентоспособности отрасли и ее устойчивого развития.

Соответствие направлениям развития науки или государственным программам. Диссертационная работа выполнена в соответствии с приоритетами развития туристской отрасли, цифровизации экономики и совершенствования системы образования, отраженными в Концепции развития туристской отрасли Республики Казахстан на 2023–2029 годы, Посланиях Президента РК народу Казахстана, а также других стратегических и нормативных документах, направленных на инновационное развитие страны.

Публикация результатов исследования. Результаты исследования представлены в 7 научных публикациях, из них: 1 статья опубликована в журнале, индексируемом в базе данных Scopus; 3 статьи включены в перечень изданий, рекомендованных Комитетом по обеспечению качества в сфере образования и науки Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан; а также в материалах международных научно-практических конференций.

Вклад докторанта в подготовку опубликованных статей. В тексте диссертационной работы использованы материалы следующих научных статей:

В журналах, входящих в базу данных SCOPUS:

1. В журнале Geojournal of Tourism and Geosites (Romania):

Minikhanova S., Imangulova T., Abdikarimova M., Gubarenko A., & Aldybayev B. Assessment of Policy Frameworks in Promoting Sustainable Ecological Tourism (2024).

Вклад авторов: идея работы, написание статьи – Миниханова С.; научное консультирование и редактирование статьи – Имангулова Т.; подготовка материала для теоретического анализа, сбор и обработка данных, статистический анализ данных – Абдикаримова М., Губаренко А., Алдыбаев Б.

В журналах, рекомендованных КОКСНВО МНВО РК:

1. В журнале «Научно-методический журнал Теория и методика физической культуры» (Алматы, Казахстан):

Создание системы практического обучения студентов по образовательной программе «Туризм» в сфере продвижения турпродуктов - практический опыт туристской компании «Evisa Travel» (2024).

Вклад авторов: идея работы, написание статьи – Миниханова С.; научное консультирование и редактирование статьи – Имангулова Т.; подготовка материала для теоретического анализа, сбор и обработка данных, статистический анализ данных – совместно Миниханова С. В. и Имангулова Т. В.

2. В журнале «Вестник КазНУ». Серия: Географическая (Алматы, Казахстан):

Minikhanova S., Imangulova T, Gubarenko A, Abdikarimova M. «Modern methodology of designing a travel company in the Republic of Kazakhstan» (2024).

Вклад авторов: идея работы, написание статьи – Миниханова С.; научное консультирование и редактирование статьи – Имангулова Т.; подготовка материала для теоретического анализа - Gubarenko A, сбор и обработка данных, статистический анализ данных – Abdikarimova M.

3. В журнале «Вестник Международного университета туризма и гостеприимства» (Туркестан, Казахстан):

Миниханова С.В. «Анализ состояния казахстанского онлайн туризма, сферы платежей и поведения международных туристов в цифровой среде» (2024).

В сборнике международных конференций:

1. VI Междунар. науч.-практич. конф. «Актуальные проблемы развития туризма» - Москва, 2022. - С. 250–259

Миниханова С. В. «Поддержка государства в продвижении туристского продукта на внутреннем рынке Казахстана в период пандемии» (2022).

Вклад автора: идея работы, написание статьи, подготовка материала для теоретического анализа, сбор и обработка данных, редактирование статьи.

2. Международный форум «Приоритетные научно-педагогические направления развития физической культуры, спорта, туризма, образования и науки». - Алматы, 2023. - С. 94–105.

Миниханова С. В., Мадиярова Д. М. «Инновационные технологии в продвижении турпродукта: примеры лучших мировых практик».

Вклад авторов: идея работы, написание статьи, подготовка материала для теоретического анализа, сбор и обработка данных – Миниханова С. В.; научное консультирование – Мадиярова Д. М.

В республиканских журналах:

1. В журнале «Туризм, досуг и гостеприимство» (Алматы, Казахстан):

Миниханова С., Мадиярова Д., Агелеуова А., Винокурова Е. «Влияние геополитической нестабильности на развитие туризма Казахстана 1991–2022 годов: краткий обзор» (2023)

Вклад авторов: идея работы, написание статьи – Миниханова С. В., подготовка материала для теоретического анализа, сбор и обработка данных, научное консультирование – Мадиярова Д., Агелеуова А., редактирование статьи – Винокурова Е.

ABSTRACT

Dissertation submitted for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in the educational program “8D11101 – Tourism”

“Management of Innovative Processes for Promoting of Tourism Products in the Republic of Kazakhstan”

by Svetlana Viktorovna Minikhanova

Relevance of Research. In the context of dynamic global economic development and intensifying competition in the international tourism market, innovative approaches to promoting tourism products are of critical importance for ensuring sustainable growth and enhancing the competitiveness of national tourism industries. The Republic of Kazakhstan, endowed with substantial natural, cultural, and historical resources, faces the need to modernize its promotion strategies to effectively leverage its strengths and attract both domestic and international tourists. This necessity is emphasized in national strategic documents, such as the Tourism Industry Development Concept of the Republic of Kazakhstan for 2023–2029, which highlights the importance of adopting innovations and digital technologies to increase the visibility and appeal of Kazakhstani tourism offerings. Despite the recognized importance of innovative promotion, comprehensive models for managing such processes—tailored to the specific conditions of the Kazakhstani tourism market are insufficiently developed in both academic literature and practical application. Moreover, there is a lack of systematic methodologies for training personnel and guiding the operations of tourism companies in this area. Existing approaches are often fragmented and fail to fully address the array of modern challenges and opportunities, including digital transformation, evolving consumer preferences, and the imperative to integrate sustainable development principles.

Therefore, the relevance of this study is determined by:

- growing demands for the competitiveness of national tourism products in both international and domestic markets;
- the necessity of scientific substantiation and the development of modern models and methods for managing innovative promotion processes in Kazakhstan’s tourism industry, taking into account digital transformations and global trends;
- the need within the tourism business and the education system for practice-oriented tools to implement innovations in marketing activities and to train qualified specialists.

The relevance of the study determined the choice of the dissertation topic, as well as its objectives, tasks, research object, and subject.

Research Aim: To improve the management of innovative processes in the promotion of tourism products in the Republic of Kazakhstan.

Research Objectives:

1. To identify the characteristics of innovative processes and trends in the promotion of tourism products in Kazakhstan.
2. To analyze the current state and development trends of tourism in Kazakhstan’s digital environment.

3. To develop models for managing the innovative process of promoting tourism products.

4. To design an adequate and effective evaluation system for selecting an integrated management model for promotion.

5. To develop a modern methodology for designing a tourism company based on an innovative approach to tourism product promotion, considering the specific context of Kazakhstan.

6. To implement a practical student training system within the “Tourism” educational program based on the operations of the tourism company “Evisa Travel.”

7. To formulate practical recommendations aligned with the UNWTO Sustainable Development Goals.

Research Methods:

- *Theoretical methods*: bibliometric analysis of publications (WoS, Scopus, Lens.org, RSCI), review and systematization of scientific literature, academic curricula, and the legal framework of Kazakhstan; comparative analysis and modeling.

- *Empirical methods*: collection of primary data through sociological surveys, interviews with tourism industry professionals, observation, generalization of professional (case of “Evisa Travel”) and pedagogical experience, conducting scientific experiments, and analysis of doctoral research.

- *Data processing methods*: analytical processing and synthesis of obtained results, statistical methods, and multi-criteria decision analysis (MCDA).

Key Propositions for Defense:

1. The key features and innovative trends in the promotion of tourism products in the Republic of Kazakhstan amid digital transformation and geopolitical instability, including the specifics of the domestic tourism market, barriers and opportunities for innovation, and sustainable development and digitalization trends.

2. Analysis of the current state and development trends of tourism in the digital environment of Kazakhstan, identifying key promotion challenges (low brand recognition, integration difficulties, low level of digitalization among tourism companies, and shortage of qualified personnel), as well as obstacles and opportunities for growth and modernization of the tourism sector.

3. Seven models for managing the innovative process of promoting tourism products, synthesizing theoretical frameworks (TRIZ, Agile, Stage-Gate, Data-Driven, Ecosystem Partnerships, and their hybrids), and adapted to the conditions of the tourism industry. The “Data-Driven Digital Innovation Focus” model for private tourism companies is presented, including its cyclical algorithm, integration scheme into operational processes, key performance indicators (KPIs), and SWOT analysis of implementation potential.

4. A methodology for expert evaluation of management models for innovative tourism product promotion, based on multi-criteria decision analysis (MCDA), allowing for a quantitative rationale in selecting the most relevant models for various tourism market actors.

5. A methodology for designing the activities of a tourism enterprise in the Republic of Kazakhstan, representing a step-by-step algorithm (23 stages) for establishing and developing a competitive tourism business, accounting for national market specifics and principles of sustainable development.

6. A practice-oriented student training system within the “Tourism” educational program focused on tourism product promotion, based on a reverse learning method and the application of TRIZ, aimed at narrowing the gap between theoretical education and practical competencies.

7. Practical recommendations for authorized government bodies, the National Company “Kazakh Tourism,” tourism market actors, and universities, aimed at improving the legal framework, stimulating innovation, developing digital competencies, and enhancing practice-based training in line with UNWTO sustainable tourism development goals.

Main Research Results:

Result 1. The characteristics and trends of innovative processes in the promotion of Kazakhstan’s tourism products were identified and systematized. Barriers and opportunities were outlined in the context of digitalization and current global challenges.

Result 2. A comprehensive analysis was conducted on the current state and development trends of tourism within Kazakhstan’s digital environment. The specific features of promoting Kazakhstani tourism products were clarified, and original definitions of key terms were formulated by the author.

Result 3. Seven original conceptual models were developed for managing the innovative process of tourism product promotion, tailored to the conditions of Kazakhstan. A methodology for their expert evaluation using Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA) was also proposed.

Result 4. The “Focus on Digital Innovation and Data” (Data-Driven) management model was thoroughly designed and substantiated for application in a private tourism company, including its algorithm, key performance indicators (KPIs), and a SWOT analysis for implementation.

Result 5. A modern methodology for designing a tourism enterprise in Kazakhstan was developed and tested. The methodology consists of a 23-stage framework based on the practical experience of “Evisa Travel” LLP.

Result 6. A practice-oriented student training system was developed and implemented within the “Tourism” educational program, based on the operations of “Evisa Travel” LLP and employing a reverse learning approach and TRIZ methodology.

Result 7. Practical recommendations were formulated to improve the management of innovative tourism product promotion in Kazakhstan, targeting various stakeholders in alignment with the UNWTO Sustainable Development Goals.

Justification of the Novelty and Significance of the Research Results. The scientific novelty of the research findings lies in the following:

- For the first time, the characteristics and trends of innovative processes in tourism product promotion have been comprehensively identified and systematized specifically in the context of Kazakhstan.

- Original conceptual models (seven in total) for managing innovative promotion processes, along with a methodology for their expert evaluation tailored to the tourism industry, have been developed.

- A proprietary methodology has been proposed and implemented for designing the operations of a tourism company with an innovative focus on promotion (“Evisa Travel”).

- For the first time, a practice-oriented student training system in the field of tourism product promotion has been developed and tested within an active tourism company, utilizing the TRIZ methodology. The significance of this research lies in the fact that the proposed models, methods, and recommendations contribute both to the theoretical foundation and to the practical enhancement of innovation management in the promotion of Kazakhstan’s tourism industry. This is particularly important for improving the sector’s competitiveness and ensuring its sustainable development.

Alignment with Scientific Development Priorities and National Programs.

This dissertation aligns with key national priorities, including the development of the tourism sector, the digitalization of the economy, and the improvement of the education system, as outlined in the Tourism Industry Development Concept of the Republic of Kazakhstan for 2023–2029, Presidential Addresses to the People of Kazakhstan, and other strategic and regulatory documents aimed at the country’s innovative progress.

Publication of Research Results. The research findings have been published in seven scientific publications, including: One article in a journal indexed in the Scopus database; 3 articles in journals recommended by the Committee for Quality Assurance in Science and Higher Education under the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan; And in the proceedings of international scientific-practical conferences.

PhD Candidate’s Contribution to the Published Articles. The following scientific articles were used in the dissertation:

In journals included in the SCOPUS database:

1. In the journal *Geojournal of Tourism and Geosites* (Romania): Minikhanova S., Imangulova T., Abdikarimova M., Gubarenko A., & Aldybayev B. *Assessment of Policy Frameworks in Promoting Sustainable Ecological Tourism* (2024).

Authors’ contributions: Concept of the work, article writing – Minikhanova S.; academic advising and article editing – Imangulova T.; preparation of material for theoretical analysis, data collection and processing, statistical data analysis – Abdikarimova M., Gubarenko A., Aldybayev B.

In journals recommended by the Committee for Quality Assurance in Science and Higher Education under the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan:

1. In the journal Scientific and Methodological Journal “Theory and Methods of Physical Culture” (Almaty, Kazakhstan):

Development of a Practical Training System for Students in the “Tourism” Educational Program in the Field of Tourism Product Promotion – Practical Experience of the “Evisa Travel” Tourism Company (2024).

Authors’ contributions: Concept of the work, article writing – Minikhanova S.; academic advising and article editing – Imangulova T.; preparation of material for theoretical analysis, data collection and processing, statistical data analysis – jointly by Minikhanova S.V. and Imangulova T.V.

2. In the journal Vestnik of KazNU. Series: Geography (Almaty, Kazakhstan):

Minikhanova S., Imangulova T., Gubarenko A., Abdikarimova M. Modern Methodology of Designing a Travel Company in the Republic of Kazakhstan (2024).

Authors’ contributions: Concept of the work, article writing – Minikhanova S.; academic advising and article editing – Imangulova T.; preparation of material for theoretical analysis – Gubarenko A.; data collection and processing, statistical data analysis – Abdikarimova M.

3. In the journal Bulletin of the International University of Tourism and Hospitality (Turkestan, Kazakhstan):

Minikhanova S.V. Analysis of the State of Kazakhstan’s Online Tourism, Payment Systems, and the Behavior of International Tourists in the Digital Environment (2024).

In the proceedings of international conferences:

1. VI International Scientific and Practical Conference “Current Issues in Tourism Development” – Moscow, 2022. – pp. 250–259.

Minikhanova S.V. “State Support for the Promotion of Tourism Products in the Domestic Market of Kazakhstan during the Pandemic” (2022).

Author’s contribution: concept of the work, article writing, preparation of material for theoretical analysis, data collection and processing, article editing.

2. International Forum “Priority Scientific and Pedagogical Directions in the Development of Physical Culture, Sports, Tourism, Education, and Science.” – Almaty, 2023. – pp. 94–105.

Minikhanova S.V., Madiyarova D.M. “Innovative Technologies in Tourism Product Promotion: Examples of Best Global Practices.”

Authors’ contributions: concept of the work, article writing, preparation of material for theoretical analysis, data collection and processing – Minikhanova S.V.; academic advising – Madiyarova D.M.

In republican journals:

1. In the journal “Tourism, Leisure and Hospitality” (Almaty, Kazakhstan):

Minikhanova S., Madiyarova D., Ageleuova A., Vinokurova E. “The Impact of Geopolitical Instability on the Development of Tourism in Kazakhstan, 1991–2022: A Brief Overview” (2023).

Authors’ contributions: concept of the work, article writing – Minikhanova S.V.; preparation of material for theoretical analysis, data collection and processing, academic advising – Madiyarova D., Ageleuova A.; article editing – Vinokurova E.